

ÎNCHEIERE

26 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan, Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Ion Lipcean,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Lipcean împotriva Ministerului Justiție al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Centrul Național Anticorupție cu privire la repararea prejudiciului cauzat în rezultatul atragerii ilegale la răspundere penală,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Ion Lipcean și menținută hotărârea Judecătoriei Botanica, municipiul Chișinău din 13 aprilie 2016,

c o n s t a t ă:

La data de 05 august 2015, Ion Lipcean a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiție al RM, intervenient accesoriu Centrul Național Anticorupție cu privire la repararea prejudiciului cauzat în rezultatul atragerii ilegale la răspundere penală.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la data de 22 ianuarie 2013 de DUP a DGCC a Centrului Național Anticorupție a fost pornită cauza penală nr. 2013970024 în baza indicilor infracționali prevăzuți la art. 352 alin.(2) lit.d) Cod penal al RM.

Menționează că, la data de 01 iulie 2013, prin ordonanța Inspectoratului de Poliție Rîșcani al DP Chișinău a fost recunoscut în calitate de bănuț, care la data de 05 septembrie 2012, exercitând un drept legitim în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, aplicând violența nepericuloasă pentru viață și sănătate, i-a aplicat o lovitură lui Aurel Plămădeală, cauzându-i vătămare neânsemnată, după care a continuat efectuarea lucrărilor de construcție a unei case peste teritoriul lui Aurel Plămădeală, iar la data de 26 octombrie 2012, în același mod, continuând efectuarea lucrărilor de construcție, din nou l-a lovit pe Aurel Plămădeală, cauzându-i vătămare corporală ușoară.

Susține că, la data de 17 aprilie 2014, prin ordonanța procurorului în Procuratura sect. Rîșcani, mun. Chișinău, procesul penal a fost clasat din motivul lipsei faptei infracțiunii, conform art. 275 pct.1) Cod de procedură penală.

Invocă că, în rezultatul acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, de atragerea sa la răspundere penală ilegală i-a fost cauzat un prejudiciu moral exprimat prin suferințe de ordin psihic și fizic, i-au fost cauzate tulburări de neliniște, de umilință, deoarece pe nedrept, în baza unor declarații false a vecinilor, care le-au depus cu scop de răzbunare, i-a fost intentat dosar penal.

Solicită, constatarea atragerii ilegale la răspunderea penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin.(2) lit. d) Cod penal, repararea prejudiciului moral cauzat în urma atragerii ilegale la răspundere penală în sumă de 200 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 13 aprilie 2016 acțiunea a fost respinsă.

Prima instanță a constat că, la data de 22 ianuarie 2013, DUP a DGCC a CNA a fost pornită cauza penală nr. 2013970024 în baza indicilor infracționali prevăzuți de art.352 alin.(2) lit. d) Cod penal, iar la 01 iulie 2013, prin ordonanța locotenentului de poliție al SUP a IP Rîșcani al DP mun. Chișinău Ilie Postu, reclamantul Ion Lipcean a fost recunoscut ca persoană bănuită.

La fel, prima instanță a constat că, la data de 17 aprilie 2014, prin ordonanța procurorului sect. Rîșcani, mun. Chișinău, Natalia Secrieru, procesul penal a fost clasat în temeiul art. 275 pct.3) Cod de procedură penală, din motiv că prejudiciul cauzat prin acțiunile reclamantului nu depășesc suma de 50 000 lei, adică nu constituie daune în element obligatoriu pentru componența de infracțiune prevăzută de art. 352 Cod penal.

Totodată, prima instanță a stabilit că, pentru aplicabilitatea dispozițiilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ (minim o condiție), atât circumstanțele prevăzute de art. 3 al Legii sus menționate, cazurile de reparare a prejudiciului material și moral cât și art. 6, dreptul la repararea prejudiciului, deoarece nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea statului.

Astfel, prima instanță a reținut că, în speța dată nu s-au constatat careva acțiuni ale organului de urmărire penală prin care au fost limitate drepturile reclamantului pe parcursul urmăririi penale, iar ordonanța de scoatere de sub urmărire penală că nu există fapta infracțiunii, nu denotă faptul că organul de urmărire a admis careva fapte ilicite, or, în scopul de a descoperi circumstanțele și persoana care a comis infracțiunea, organele de urmărire penală sunt obligate să efectueze măsuri operative de investigație.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2016 a fost respins apelul declarat de către Ion Lipcean și menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 08 februarie 2017, Ion Lipcean a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, instanțele ierarhic inferioare l-au lipsit de un proces echitabil în sensul art.6 al Convenție Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, nu au dat apreciere obiectivă circumstanțelor expuse în cerere, nu au aplicat legea care urma să fie aplicată.

Menționează că, instanțele ierarhic inferioare nu au argumentat neaplicarea Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, nu au motivat concluzia precum că el nu a fost atras ilegal la răspundere penală, fiind doar în calitate de bănuit și că în privința lui nu au fost aplicate măsuri de reprimare, or, recunoașterea calității de bănuit presupune nu numai drepturi procesuale, dar și restrângerea drepturilor constituționale legate de libertatea persoanei, dreptul la libera circulație. Persoana este supusă unor restrângeri, imposibilitatea legalizării unor acte, consemnarea faptului respectiv în cazierul juridic, în cazul când persoane este nevinovată – suferința psihologică, cauzată de suspectarea de comiterea unei infracțiuni, atitudinea societății.

La data de 23 martie 2017, Centrul Național Anticorupție a depus referință la recursul depus de către Ion Lipcean în care susține că, în cadrul cauzei penale, de către organul de urmărire penală a Centrului Național Anticorupție careva acțiuni cu participarea părților în proces nu au fost efectuate, iar cauza penală a fost inițiată cu scopul desfășurării urmăririi penale întru confirmarea sau infirmarea comiterii unei infracțiuni.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul a fost depus în termen, or, din materialele cauzei rezultă că, instanța de apel a expediat copia deciziei contestate în adresa recurenteii la data de 17 ianuarie 2017 (f. d. 112), însă la materialele dosarului nu se regăsește dovada recepționării acesteia de către ultimul.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

- b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul lui Ion Lipcean nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, analizând actele cauzei completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele recurentului se limitează la situația de apreciere de către instanțele ierarhic inferioare a circumstanțelor de fapt a cauzei.

Prin urmare, argumentele invocate în cererea de recurs sunt similare argumentelor invocate atât în prima instanță, cât și în instanța de apel și sunt expuse asupra circumstanțelor de fapt și nu de drept, cărora instanța de apel le-a dat o apreciere corectă, având la bază cumulul de dovezi administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, apreciate conform art.130 CPC.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Ion Lipcean, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Ion Lipcean ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul lui Ion Lipcean se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic